

דער ריכטונג פֿונעם באַזיניקן אַ מעגלעכקייט פֿון אייגענעם קיום אינעם רוים
פֿון דעם דאָזיקן לינגוויסטישן קנופּ און צוויפֿלעכטונג פֿון קולטורן. די
נאַציאָנאַלע פּאַטעטיק האָט ביי וועלוול טשערנינען — כאָטש זי שטאַמט פֿון
אורי־צבי גרינבערגן — אַ באַזונדערע באַטייטונג: דאָרט, וווּ אורי־צבי איז
קאָמפּראָמיסלאָז און קאָטעגאָריש, איז וועלוול טשערנין פֿילדייטיק און ער
האָט ספֿקות:

ס'ווערט די אמונה אומגלויביק

אונטערן פליעסק פֿון המון.

וועלוול טשערנין ווענדעט זיך צום לייענער אין דער ערשטער פּערזאָן,
עפֿענענדיק אויף אַזאַ אופֿן פֿאַר אים אַן אַריינגאַנג איז זיין אייגענער
וועלט דעם טעקסט. ער גיט ניט קיין ענטפֿערן אויף אַלע פֿראַגן, נאָר
ער שטעלט זיי פֿאַרן לייענער, איניציאירנדיק דעם פּראָצעס פֿון זיין
זעלבסטדערקענטעניש. צי ניט אין דעם איז איינע פֿון די אויפֿגאַבן פֿון דער
עכטער פּאָעזיע?

הלל קאָזאַווסקי

דער דאָזיקער טעקסט געפֿינט זיך אין אַ באַשטענדיקער באַוועגונג, אינעם צושטאַנד non-finite, רעפּראָדוצירנדיק מיט דעם די ניט־פֿאַרענדיקטקייט פֿונעם וועלטבוך. אין די געזעצן פֿון דער שפּראַך און פֿונעם פּאַעטישן טעקסט גופּא, אַזוי ווי דאָס איז געווען אינעם אייראָפּעישן קינסטלערישן אַוואַנגאַרד, זוכט וועלוול טשערנין אויך באַשיידן פֿון דער טבע פֿון צייט־און־רוים:

די צייט לויפֿט און שטייט אויף איר אָרט,
און חוץ איר אָרט, זיינען קיין אַנדערע ערטער נישטאָ.

דער פּאַעטישער טעקסט פֿילט אויס ביי וועלוול טשערנינען נאָך איין וויכטיקע פֿונקציע – פֿון אַ עקזיסטענציאַלן שפּיגל, אין וועלכן ס'ווערט אָפּגעשפּיגלט דער מענטש. אויף אַזאַ אופֿן ווערט די פּאַעזיע אַן אינסטרומענט פֿון זעלבסטדערקענטעניש. וועלוול טשערנין גלייך ווי פֿאַרשט זיך אַליין אין פֿאַרשיידענע אַספּעקטן פֿון זיין קיום. און דווקא דאָס שייַדט אים אונטער פֿון זיינע פֿאַרגייער: דער צונויפֿשטויס פֿון פֿאַרשיידענע שיכטן פֿון ייִדיש, די באַהעפֿטונג פֿון לשון־קודש, רוסיש און ייִדיש ווערן ניט באַגרענעצט אין וועלוול טשערנינס לידער מיט אַ ווירטואַלן מעטאַפּאַעטישן אַנאַליז אינעם גייסט פֿון יעקב גלאַטשטיינען, נאָר זיי אַנטוויקלען זיך אין

וועלוול טשערנין איז אַ יורש און אַ שומר, נאָר ניט קיין סטרוזש,
וועלכער היט אַ פֿאַרמעגן, וואָס ליגט ווי אַ טויטע לאַסט. וועלוול טשערנין
גיט צו צו דער דאָזיקער טראַדיציע זיין קול, ער פֿאַרמערט זיין ירושה,
און זיינע לידער זאָגן עדות וועגן דעם, אַז די טראַדיציע, וועלכע ער
האַט געירשנט, איז ניט געשטאַרבן, נאָר זי איז ממשיך צו לעבן און זיך
אַנטוויקלען. און אפֿילו מער פֿון דעם — ביי וועלוול טשערנינען ווערט דער
פּאָעטישער דראַנג, די פּאָעזיע אַ גאַראַנטיע פֿון דער אַרומיקער וועלטס
קיום, אַן "אַביעקטיווע רעאַלקייט". די וועלט ווערט צוגעגליכן צום טעקסט,
און די אותיות (אָדער זייער אָפּוועזנהייט) דעטערמינירן פֿאַרמען פֿון
מאַטעריע: "אינעם חושך קיין וועזן, קיין סימן, קיין אות". דאָס פּאָעטישע
וואָרט איז אין אַט דער וועלט דעם טעקסט די מאָס און די קאָאָרדינאַטע:

אין דער וועלט פֿון צוויי ראַנדן

ניטאָ איז קיין ברייט,

נאָר די לענג פֿון אומענדלעכע ראַנדן

און די הייך, וואָס טוט שטייגן כסדר דערפֿרייט

דורך אַ סעריע פֿון נאָכאַנאַנדן.

וועלוול טשערנין: פאָעזיע אַלס זעלבסטדערקענטעניש

וועלוול טשערנין איז אַ יורש און אַ שומר פֿון טראַדיציעס פֿון די גרויסע ייִדישע פּאָעטן פֿונעם פֿאַרגאַנגענעם יאָרהונדערט. אין זײַנע לידער צעבליען לייב נײַדוסעס ווונדער־בלומען, צומאָל זײַנען זיי דורכגעדרונגען מיט אורי־צבי גרינבערגס תנ"כישן פּאַטאָס אָדער מיט משה־לייב האַלפּערנס איראַניע, וועלכע באַהעפֿטן זיך מיט מאַני לייבס פֿאַלקסטימלעקייט. וועלוול טשערנינס לידער האָבן אין זיך אַרײַנגענומען פרץ מאַרקישעס לײַדנשאַפֿט און יעקבֿ גלאַטשטיינס ראַפֿינירטע שפּראַכלעכע עקספּערײַמענטן. דאָס אַלץ באַטײַט ניט, אַז וועלוול טשערנין איז אַ נאָכמאַכער אָדער אַ סטיליזאַטאָר. ער איז אַ יורש און אַ שומר. נוצנדיק הויכע רייד, קען מען פֿאַרגלייכן וועלוול טשערנינען מיט אַ פּהן, וואָס היט און האַלט אונטער נר־תמיד אין בית־המקדש, הגם בית־המקדש איז פֿאַרלאָזט און פֿאַרוויסטעט.

וועלול טשערנין איז געבוירן געווארן אין מאַסקווע אין 1958 און עולה געווען אין 1990. ער האָט זיך געלערנט אויפן היסטאָרישן פּאָקלעט פונעם מאַסקווער מלוכה־אוניווערסיטעט, אין דער גרופע "ידיש" פון די העכערע ליטעראַרישע קורסן ביים מאַסקווער ליטעראַטור־אינסטיטוט און אינעם יידיש־צענטער פונעם אוניווערסיטעט בראַילן. דעביוטירט מיט לידער אויף די שפּאַלטן פונעם זשורנאַל "סאָוועטיש היימלאַנד" אין 1993. זיך געדרוקט אויך אין "ביראָבידזשאַנער שטערן", "בײַ ויך", "די גאַלדענע קייט", "ירושלימער אַלמאַמאַך", "די פען", "נייע וועגן", "טאַפּלפּונקט", "אויפן שוועל", "די גילגולים", "פאַרווערסט" און אַנדערע פּעריאָדישע אויסגאַבעס. פאַרעפנטלעכט לידער־זאַמלונגען "בין־השמשות" (1997), "דער וועלפישער ניגון" (2001), "אליבא דידיי" (2004), "אויסדערוויילטע לידער" (2005), "תרשיש" (2007), "שלאָס־מ"ך" (2010), "אַרבעיכנפּות" (2015) און "ביים ראַנד פון שטורעם" (2019), ווי אויך "תיקון", אַ קורצע אַנטאַלאָגיע פון פּרעמדשפּראַכיקער יידישער פּאָעזיע אין וײַנע איבערזעצונגען אויף יידיש (2021) און אַ זאַמלונג עסייען "נאַענט צו מיר" (2017). וועלול טשערנינס לידער וײַנען דערשינען אין אַ בוך־פאַרם אין איבערזעצונגען אויף העברעיש, אוקראַיניש און רוסיש. ער האָט איבערגעזעצט אין רוסיש ווערק פון אברהם גאַלדפּאָדען, שלום־עליכם, זלמן שניאור, אורי־צבי גרינבערג, חיים גראַדע, ישראל־יהושע זינגער, יצחק באַשעוויס־זינגער, מיכאל פעלזענבאָם אא. פאַרעפנטלעכט פילזאַליקע אַרטיקלען איבער דער יידישער ליטעראַטור. געשריבן טעקסטן פאַר יידישע טעאַטער־ און עסטראַדע־קאַלעקטיון פון דער יידישער איטאַנאַמער געגנט, אוקראַינע און ישראל. אַ צונויפֿשטעלער פון אַנטאַלאָגיעס פון דער יידישער דיכטונג אין איבערזעצונג אויף אוקראַיניש (2007 און 2011) און אויף העברעיש (2016), ווי אויך פון דער אַנטאַלאָגיע "אַ רינג. יידישע פּאָעזיע. דער נאָך־חורבן־דור" (2017). אַ מיטערדאָקטאָר פון "ביבליאַטעק פון דער הינטציטיקער יידישער ליטעראַטור", פונעם זשורנאַל "יידישלאַנד" און פונעם אַלמאַנאַך "ביראָבידזשאַן".

וועלכע שטערן

וועגן

לידער

ביראָבידזשאַן 2021

Издание осуществлено ОО «Наследие ЕАО»
с использованием средств гранта Президента Российской
Федерации на развитие гражданского общества,
предусмотренного Фондом президентских грантов.

A black and white photograph of a desert landscape. In the foreground, a dark, spiky plant with several star-shaped flowers is in focus. The background shows a vast, arid plain with low, rolling hills under a cloudy sky. The overall tone is somber and evocative.

וועגן

וועלכע שעהרין